

**ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΗ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ**

Ο σχολικός χώρος δεν αποτελεί απλά το περιβάλλον που φιλοξενεί την παιδαγωγική διαδικασία, αλλά αντίθετα αποτελεί σημαντικό παράγοντα των διαδικασιών της αγωγής (Μπότσογλου, 2001· 2010, Σακελλαρίου, 2013).

Παρά, ωστόσο, την αποδεδειγμένη σπουδαιότητα του χώρου τόσο για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών όσο και για την ποιότητα του προσχολικού προγράμματος, το θέμα αυτό φαίνεται πως απασχολεί περιορισμένα τόσο τους ερευνητές όσο και τους παιδαγωγούς

→ έλλειψη ολοκληρωμένων στοιχείων αναφορικά με την ποιότητα του χώρου των ελληνικών προσχολικών προγραμμάτων.

→ αντιπαράθεση της ελληνικής νομοθεσίας (ΦΕΚ, 645· Γενική Διεύθυνση Έργων – Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, 2008) με τις επιταγές της σύγχρονης παιδαγωγικής αλλά και με τα κριτήρια που έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί από διεθνείς οργανισμούς και σημαντικά προγράμματα προσχολικής αγωγής.

→ Τα αποτελέσματα έρευνάς μας επιβεβαιώνουν τους παραπάνω ισχυρισμούς μας, καθώς το επίπεδο της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος των προσχολικών προγραμμάτων του δείγματος είναι χαμηλό και αποκαλύπτει πολλαπλές ελλείψεις.

- ✓ ο χώρος δεν είναι ευέλικτος, δηλαδή δεν μπορεί να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες των παιδιών και τις εκάστοτε δραστηριότητες που οργανώνονται
- ✓ Αντίθετα, χρησιμοποιείται με στατικότητα και στερεοτυπικούς τρόπους.
- ✓ ο χώρος δεν έχει προσαρμοστεί αντίστοιχα στις αλλαγές των παιδαγωγικών μεθόδων που υιοθετούνται, τουλάχιστον στο Νηπιαγωγείο (ΔΕΠΠΣ) και δεν φαίνεται να δίνει στο παιδί την δυνατότητα της ενεργητικής μάθησης.
- ✓ δεν διαπιστώθηκε να υπάρχει σύνδεση του εσωτερικού με τον εξωτερικό χώρο, χώροι για διάφορες μορφές ομάδων εργασίας, χώροι που να σέβονται την ανάγκη του παιδιού για εκούσια μόνωση
- ✓ δεν υπάρχει λειτουργική συνέχεια μεταξύ των διαφόρων χώρων
- ✓ Ο εξωτερικός χώρος χρησιμοποιείται ως χώρος διαλείμματος και δεν παρέχει ευκαιρίες για οργανωμένες μαθησιακές δραστηριότητες.
- ✓ οι παιδαγωγοί δεν είναι κατάλληλα επιμορφωμένοι αναφορικά με τη σπουδαιότητα του χώρου και τον τρόπο που αυτός πρέπει να είναι οργανωμένος.
- ✓ στην ελληνική εκπαίδευση από το νηπιαγωγείο έως το λύκειο, η οργάνωση του χώρου ακολουθεί ένα ενιαίο μοντέλο που διακρίνεται για τα στερεότυπα και στατικά χαρακτηριστικά του.

Ερευνητικά δεδομένα
(Σακελλαρίου 2012, Σακελλαρίου
και συν., 2007· Ρέντζου, 2011·
Γερμανός, 2002· 2003· 2004β.
2005β)

Σε πολλές περιπτώσεις το πρόβλημα φαίνεται πως ξεκινάει από την **αρχιτεκτονική του χώρου**. Το πρόβλημα αυτό πηγάζει από το γεγονός **ότι οι αρχιτέκτονες και οι σχεδιαστές δεν γνωρίζουν πολλά για τον τρόπο ανάπτυξης των παιδιών, τις ανάγκες αλλά και τη λειτουργία των προγραμμάτων προσχολικής αγωγής.**

Έτσι, δημιουργούν κτίρια τα οποία μπορεί να είναι ίσως εντυπωσιακά, αλλά όχι λειτουργικά και ανάλογα των σκοπών του προσχολικού περιβάλλοντος μάθησης (Stoecklin & White, 2005).

Όπως όμως έχουμε ήδη αναφέρει, ο χώρος των προσχολικών προγραμμάτων μάθησης και η οργάνωσή του, **αποτελούν μια ειδική περίπτωση**, καθώς οι ανάγκες των παιδιών της προσχολικής ηλικίας είναι διαφορετικές από αυτές των παιδιών που φοιτούν στις υπόλοιπες σχολικές βαθμίδες.

Εισηγήσεις

Ύπαρξη σωστών κτιριακών εγκαταστάσεων. Το Υπουργείο Παιδείας, καθώς και οι ΟΤΑ, δια μέσου του Υπουργείου Εσωτερικών, θα πρέπει να μεριμνήσουν για τη δημιουργία κτιρίων που να είναι ασφαλή για τα παιδιά, να ικανοποιούν τις αισθητικές και παιδαγωγικές τους ανάγκες και να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις κατασκευαστικές διατάξεις, τις οποίες έχουμε παρουσιάσει.

Τα αρμόδια Υπουργεία (Παιδείας και Εσωτερικών) θα πρέπει να μεριμνήσουν και για τη διαφύλαξη της ασφάλειας των παιδιών και την εφαρμογή των διατάξεων ασφαλείας.

Δαπάνες παγίου κεφαλαίου, που αφορούν στα έξοδα κατασκευής και συντήρησης σχολικών κτιρίων και υποδομών, καθώς και στην προμήθεια και συντήρηση του εξοπλισμού

Συνεργασία των αρμόδιων Υπουργείων με ερευνητές, οι οποίοι θα αξιολογούν το επίπεδο ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος των προσχολικών προγραμμάτων, θα διατυπώνουν προτάσεις

Αναγκαία κρίνεται η εκπαίδευση, η επιμόρφωση και η ενημέρωση των εκπαιδευτικών. Δεν αρκεί μόνο η ύπαρξη κατάλληλου εξοπλισμού και υλικού αλλά και η σωστή χρήση του χώρου

Μέσα από τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων στην παιδαγωγική διαδικασία με αρχιτέκτονες και παιδοψυχολόγους είναι εφικτό να δημιουργηθεί ένας χώρος που θα ικανοποιεί τις ανάγκες των παιδιών και των παιδαγωγών, και θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις τους προγράμματος

Αναδιοργάνωση του σχολικού χώρου και εξοπλισμός που ικανοποιούν τις ανάγκες των παιδιών, δεν είναι μονολειτουργικά και εξασφαλίζουν ευελιξία

Κρίνεται αναγκαίο να δοθεί η αρμόζουσα σημασία και στην αξία και τη σπουδαιότητα του εξωτερικού χώρου

Η αυλή είναι χώρος αγωγής και εκπαίδευσης.

Για να ικανοποιεί, όμως, ο εξωτερικός χώρος τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών αλλά και για να προσφέρει ποικίλα ερεθίσματα και δυνατότητες για αυθόρμητες δραστηριότητες, πρέπει

Να είναι κατάλληλα διαμορφωμένος,

Να δίνεται τόση σημασία στην οργάνωσή του όση δίνεται και στην οργάνωση του εσωτερικού χώρου.

Οι παιδαγωγοί να οργανώνουν δραστηριότητες στον εξωτερικό χώρο,

Να εμπλέκουν τα παιδιά σε δραστηριότητες που θα τα φέρουν σε επαφή με τη φύση και

Να τον οργανώνουν με τέτοιο τρόπο ώστε να δίνει στα παιδιά την δυνατότητα να αποκτήσουν εμπειρίες, να πειραματιστούν και να εξερευνήσουν

Τέλος,

το σχολείο πρέπει να είναι ανοιχτό. Η έννοια του ανοιχτού σχολείου επιτρέπει στα παιδιά να κινούνται ελεύθερα ανάμεσα στα μαθησιακά κέντρα, και τους επιτρέπει να απαντούν στα ερεθίσματα που λαμβάνουν μέσω των αισθητηρίων οργάνων τους.

Ο χώρος πρέπει να είναι **όμορφος και καθαρός.**

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο **φωτισμό, την υφή, την ακουστική ισορροπία και την πυκνότητα.**

Μια ενορχήστρωση όλων αυτών των συνιστωσών μπορεί να παράγει ένα θετικό περιβάλλον για τα παιδιά

Οι σύγχρονες τάσεις της προσχολικής αγωγής θέλουν το σχολικό χώρο σε μία συνέχεια! Μέσα από το «αναδυόμενο» πρόγραμμα που ως σημείο εκκίνησης έχει τα ενδιαφέροντα, τις δυνατότητες και τις επιθυμίες των παιδιών (Σακελλαρίου, 2012), ο χώρος λειτουργεί και πρέπει να λειτουργεί ευέλικτα.

Αυτό το σχήμα, όσο ελεύθερο κι αν φαίνεται με την πρώτη ματιά, στην πραγματικότητα απαιτεί ορθολογικό σχεδιασμό και οργάνωση.

**Σας ευχαριστώ
για την προσοχή σας!!!!**